Sprawozdanie
ze zjazdu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych
(Pelplin – 9–11 IX 2009 r.)

W dniach 9-11 września 2009 r. w Pelplinie odbył się coroczny zjazd członków Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (SPMK). Spotkanie rozpoczęło się śpiewem hymnu *Veni Creator* oraz słowami serdecznego powitania wypowiedzianymi przez Prezesa SPMK ks. dr. hab. Antoniego Reginka. Każdego dnia obrad centrum stanowiła sprawowana liturgia. W dniu pierwszym były to nieszpory, które celebrował ks. Reginek w katedrze pelplińskiej. Drugi dzień zjazdu rozpoczęła jutrznia sprawowana w języku łacińskim pod przewodnictwem ks. prof. dr. hab. Andrzeja Filabera, natomiast uwieńczyła Eucharystia, której przewodniczył i wygłosił słowo Boże do zgromadzonych muzyków ks. bp prof. dr hab. Jan Bernard Szlaga – pasterz diecezji pelplińskiej. W czasie homilii mówca podkreślił, iż zjazd i sympozjum wpisują się w bogatą tradycję muzyki kościelnej w Pelplinie, szczególnie ze względu na powstałe tu „Tabulatury Pelplińskie" z czasów cysterskich oraz przez działalność tutejszych kompozytorów. Ordynariusz pelpliński nazwał działalność uczestników zjazdu „ewangelizacją przez piękno". Ostatni dzień zjazdu rozpoczęła msza św. pod przewodnictwem ks. prof. dr. hab. Stanisława Ziemiańskiego SJ, który nawiązując do odczytanej Ewangelii, wygłosił krótką homilię. Wśród śpiewów wykonywanych podczas tych celebracji znalazła się *Msza* ks. E. Hinza oraz *Msza* ks. Sz. Dreszlera. Uczestnicy zjazdu korzystali z materiałów nutowych zamieszczonych w *Informatorze Zjazdu*, zredagowanym pod kierownictwem ks. dr. Tomasza Rakowskiego.

Tematyka tegorocznego zjazdu dotyczyła muzyki instrumentalnej w liturgii: *MUSICA INSTRUMENTALIS IN ECCLESIA: Species – Memoria – Perspectivae*. W pierwszym dniu podczas dwóch sesji popołudniowych prowadzonych przez prof. dr. hab. Czesława Grajewskiego zaprezentowano następujące przedłożenia: Prezes Honorowy SPMK ks. prof. dr hab. Ireneusz Pawlak wygłosił referat programowy: *Muzyka instrumentalna w świetle dokumentów Kościoła*, a następnie miały miejsce trzy koreferaty: ks. dr Grzegorz Poźniak – *Badania nad współczesną muzyką instrumentalną w liturgii*, mgr Ernest Malik (pod jego nieobecność odczytał go ks. Poźniak) – *Instrumenty – instrumentacja a liturgia (wymiar praktyczny)* oraz ks. dr hab. Rastislav Adamko – *Muzyka instrumentalna w liturgii na przykładzie Kościoła słowackiego*. Sesję drugą tego samego popołudnia otworzył referat programowy prof. dr. hab. Juliana Gembalskiego – *Muzyka organowa w dziejach Kościoła*, a uzupełniły ją cztery koreferaty: dr. hab. Remigiusza Pośpiecha – *Muzyka instrumentalna w tradycji klasztoru jasnogórskiego*, ks. dr. Tomasza Rakowskiego

– *Muzyka instrumentalna w tradycji katedry pelplińskiej*, ks. dr. Wiesława Hudka – *Muzyka instrumentalna w tradycji sanktuarium w Piekarach Śląskich* oraz dr. Jana Mikołaja Gładysza – *Muzyka instrumentalna w tradycji sanktuarium w Tuchowie*. W ten sposób została ukazana istota muzyki instrumentalnej w liturgii oraz jej historia w wybranych, znaczących ośrodkach. Natomiast trzeci jej aspekt – perspektywy na przyszłość – był tematem obrad w drugim dniu. Sesję poranną, prowadzoną przez dr Beatę Bodzioch, rozpoczęło przedłożenie autora niniejszego sprawozdania, który przedstawił pokrótce *Stan muzyki instrumentalnej w liturgii Kościoła polskiego*. Następnie koreferat dr. Władysława Szymańskiego – *Tradycja i zasady konkursów na liturgiczny utwór muzyczny*, pod nieobecność autora, odczytał dr J.M. Gładysz. Po krótkiej przerwie ks. prof. dr hab. Ireneusz Pawlak poprowadził szerszą dyskusję nad całością omawianej problematyki. Wśród wniosków zgłaszanych przez dyskutantów można wymienić: potrzebę komponowania nowych utworów muzyki instrumentalnej, które spełniałyby wymogi liturgii, organizowanie konkursów na takie kompozycje, dbanie o jak najwyższy poziom wykonawców, wpływanie na świadomość duszpasterzy, którzy przygotowują liturgię w parafiach, by tworzyli właściwe warunki dla muzyki instrumentalnej w celebrach liturgicznych. Postanowiono, że SPMK ogłosi także konkurs na utwór instrumentalny do wykonywania w ramach liturgii. Zadania zredagowania projektu regulaminu takiego konkursu podjął się prof. dr hab. Julian Gembalski. Podjęto także inicjatywę przygotowania projektu nowej instrukcji o muzyce liturgicznej, mającej na celu zaktualizowanie dotychczas obowiązującej Instrukcji Episkopatu Polski o muzyce liturgicznej po Soborze Watykańskim II z roku 1979. Tego zadania podjął się ks. prof. dr hab. Andrzej Filaber.

Bardzo uroczystym momentem w czasie tegorocznego zjazdu muzyków kościelnych było przyjęcie w poczet honorowych członków SPMK ks. kanonika dr. Edwarda Hinza z Pelplina, w uznaniu jego zasług dla rozwoju polskiej muzycznej kultury religijnej. Dyplom wręczył Jubilatowi ks. bp prof. dr hab. Jan Bernard Szlaga na zakończenie uroczystej mszy św. w imponującej katedrze pelplińskiej. Uczestnicy Walnego Zgromadzenia członków SPMK, opierając się na wcześniej podjętej decyzji Komisji Kwalifikacyjnej opiniującej pozytywnie sylwetki nowo zgłoszonych kandydatów, przegłosowali jednogłośnie ich przyjęcie do grona członków SPMK. W ten sposób do Stowarzyszenia zostało przyjętych 8 nowych członków. Tegoroczny zjazd był szczególny także z tego względu, iż dobiegła końca czteroletnia kadencja Zarządu SPMK. Członkowie Stowarzyszenia w tajnym głosowaniu powierzyli kierowanie Stowarzyszeniem dotychczasowemu Zarządowi na kolejną kadencję. Prezesem ponownie został wybrany ks. dr hab. Antoni Reginek z Katowic, wiceprezesem – ks. dr Grzegorz Poźniak z Opola, sekretarzem – ks. dr Stanisław Garnczarski z Tarnowa, skarbnikiem – ks. dr Franciszek Koenig z Gliwic, zaś członkami zarządu: ks. mgr lic. Szymon Daszkiewicz z Poznania, ks. dr Piotr Dębski z Legnicy, dr Jan Mikołaj Gładysz z Tuchowa. Jedyną zmianą stał się wybór do Zarządu mgr Brygidy Tomali z Babic w miejsce ks. prof. dr. hab. Andrzeja Zająca, który prosił, by go nie uwzględniać w reelekcji. Na kolejną kadencję wybrano też komisje, w nie-

zmienionych składach: Komisja rewizyjna: ks. dr Wiesław Hudek z Katowic, ks. mgr lic. Krzysztof Łapiński z Białegostoku oraz ks. dr Andrzej Widak z Rzeszowa; Komisja kwalifikacyjna: prof. dr hab. Stanisław Dąbek z Lublina, prof. dr Jerzy Kurcz z Krakowa i dr hab. Remigiusz Pośpiech z Opola.

Wydarzeniem artystycznym w najwyższym stopniu był recital organowy prof. dr. hab. Juliana Gembalskiego, wykonany na organach głównych i bocznych w katedrze pelplińskiej. Na organach bocznych wykonał: *Tantum ergo Sacramentum* i *Ortus de Polonia* z Tabulatury klasztoru Świętego Ducha w Krakowie (1548); Piotra Drusińskiego *Deus in adiutorium meum intende, Domine* i Anonimusa *Fuga in F* z Tabulatury Oliwskiej (1619) oraz swoją *Fantazję chorałową in stilo antico na temat polskiej pieśni kościelnej* (improwizacja); zaś na organach głównych zabrzmiała: Maxa Regera *Fantazja chorałowa „Alleluja, Gott zu loben"* op. 52 nr 3 i *Tryptyk gregoriański* (improwizacja).

Wśród innych wydarzeń tego zjazdu należy wymienić gratulacje, jakie uczestnicy złożyli nowo wybranemu Prezydentowi Światowej Federacji *Pueri Cantores* ks. dr. Robertowi Tyrale z Krakowa, uhonorowanie dyplomami uznania, przyznanymi przez Zarząd PZCHiO, prezesowi PZCHiO – Oddział w Katowicach ks. dr. hab. Antoniemu Reginkowi, ks. prof. dr. hab. Andrzejowi Filaberowi, s. dr Alicji Jończyk oraz ks. mgr. Piotrowi Rochowi Klemensowi. Dyplomy wręczył prof. dr hab. Roman Grucza. W ramach komunikatów ks. prof. dr hab. Andrzej Filaber poinformował o jubileuszu 15-lecia Ogólnopolskiego Związku Chórów *Cecilianum*, ks. dr Mariusz Białkowski przedstawił ideę powstałego w Poznaniu Ośrodka Śpiewu Gregoriańskiego im. Ks. Zdzisława Bernata oraz wydawanego przez niego rocznika „Studia Gregoriańskie", ks. dr Robert Tyrała zachęcił do udziału w Międzynarodowym Kongresie *Pueri Cantores*, mającym się odbyć w Rzymie w dniach 28 XII 2009 – 1 I 2010 r., dr Piotr Karwowski zaprosił na VI Krajowy Kongres *Pueri Cantores*, zaplanowany w Białej Podlaskiej i Siedlcach, ks. dr Piotr Dębski zachęcił do udziału w sympozjum i warsztatach dla organistów organizowanych w Akademii Muzycznej we Wrocławiu w dniach 13–14 XI 2009 r., zatytułowanych *Inspiracje chorałem gregoriańskim w muzyce organowej*. Konsultant przy Komisji Liturgicznej KEP dr hab. Remigiusz Pośpiech poinformował o zatwierdzeniu przez Konferencję Episkopatu *Statutu diecezjalnych instytucji kształcenia muzyków kościelnych* oraz o mianowaniu o. Nikodema Kilnara OSPPE z Jasnej Góry ogólnopolskim duszpasterzem muzyków kościelnych. Ks. Antoni Reginek zapowiedział, iż przyszłoroczny zjazd Stowarzyszenia planowany jest na Jasnej Górze w terminie wrześniowym.

Zjazd zakończyło uroczyste śniadanie, w czasie którego ks. Prezes wyraził wdzięczność: ks. dr. Tomaszowi Rakowskiemu za organizację zjazdu oraz gościnne przyjęcie w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie, Prezesowi Honorowemu ks. prof. dr. hab. Ireneuszowi Pawlakowi oraz prof. dr. hab. Stanisławowi Dąbkowi za wsparcie merytoryczne Zjazdu, Sekretarzowi SPMK – ks. dr. Stanisławowi Garnczarskiemu za pomoc w przygotowaniu zjazdu, ks. dr. G. Poźniakowi za redakcję *Biuletynu SPMK* oraz wszystkim referentom i uczestnikom za aktywną

postawę i udział w pracach Walnego Zgromadzenia SPMK. Wszyscy zgromadzeni na zjeździe gromkimi brawami wyrazili swoje uznanie i wdzięczność dla Prezesa SPMK ks. Reginka za jego konstruktywne i pełne oddania przewodniczenie inicjatywom i działaniom Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych.

Jak co roku wypada wyrazić nadzieję, iż te działania SPMK zaowocują podniesieniem poziomu muzyki i śpiewów w naszych świątyniach. *Ad maiorem Dei gloriam!*

Ks. Stanisław Garnczarski
Sekretarz Zarządu SPMK